

Õiguskantsler

Teie 17.08.2022 nr

Meie 26.08.2022 nr 7-5/221172/2204421

Lasteaiakoha võimaldamine

Lugupeetud []

Kirjutasite, et Tartu vald ei nõustunud rahastama Teie pere lapse käimist Tartu linnas asuvas eralapsehoiuis, mille olite oma lapsele välja valinud. Tartu vald pakkus Teie lapsele kohta vallale kuuluvas [] lasteaias [], kuid seda kohta Te vastu ei võtnud. Tunnete, et Teie peret on diskrimineeritud.

Mõistan, et olete tekkinud olukorrast häiritud ja see võib tunduda ebaõiglane. Siiski on vald toimunud õiguspäraselt. Kui vald pakub lapsele kohta enda peetavas lasteaias, on vald oma seadusjärgse kohustuse täitnud. Arusaadavalt võib pere soovida oma lapsele teistsuguseid tingimusi kui seda pakub munitsipaallasteaed. Seepärast võib pere otsustada hoopis eralasteaia või lapsehoiu kasuks, kuid vald ei ole kohustatud seda rahastama.

1. Põhiseaduse (PS) järgi on igal lapsel õigus alusharidusele. Täpsema korra alushariduse tagamiseks peab looma Riigikogu. Põhiseaduse kohaselt on vanemal lapse hariduse valikul otsustav sõna (PS § 37 lg 2). Seda sätet tuleb mõista nii, et valida saab seadusega antud võimaluste piires. Põhiseaduse § 37 lõige 2 lubab eraõppeasutusi pidada, kuid ei kohusta riiki ega kohalikke omavalitsusi neid rahastama.

2. Riigikogu on kehtestanud [koolieelse lasteasutuse seaduse](#) (KELS), milles on sätestatud alushariduse saamise tingimused ja kord. Alusharidus omandatakse kas lasteasutuses või kodus (KELS § 2 lg 2). Kui vanem soovib, et laps omandaks alushariduse lasteasutuses, loob valla- või linnavalitsus pooleteise- kuni seitsmeaastasele lapsele võimaluse käia teeninduspiirkonna lasteasutuses (KELS § 10 g 1). Tingimuseks on see, et lapse elukoht peab olema selle valla või linna territooriumil ning ühtima vähemalt ühe vanema elukohaga.

Lasteasutuse teeninduspiirkonna kinnitab kohaliku omavalitsuse volikogu (KELS § 15 lg 1). Selle teeninduspiirkonna lasteasutuse koha kasutamise eest tasub vanem seaduses sätestatud ulatuses. See tähendab, et vanemate tasutud osamaks ühe lapse kohta ei või ületada 20 protsenti Vabariigi Valitsuse kehtestatud töötasu alammäärast (KELS § 27 lg 3). Õppe- ja kasvatuskorraldus valla või linna lasteaias peab vastama seadusele, muu hulgas tuleb õppe- ja kasvatus töös lähtuda lasteasutuse õppekavast, mis vastab koolieelse lasteasutuse riiklikule õppekavale (KELS § 16 lg 1).

3. Niisiis kokkuvõttes on kohalik omavalitsus alushariduse tagamise kohustuse täitnud, kui tagab lapsele koha enda peetavas lasteaias. KELS-is ei ole eralasteaia või -hoiu kohatasu rahastamise

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

kohustust ette nähtud. Kuna vald või linn ei pea põhiseaduse ja seaduse järgi tagama igale lapsele tema pere tõekspidamistele ja maailmavaatele vastavat alusharidust, vaid alusharidust, mille tingimustes on ühiskond kokku leppinud (kokkulepped väljenduvad Riigikogus vastuvõetud seadustes), ei saa eralasteaias käimise rahastamist nõuda ka sellel põhjusel.

4. Mõistagi võib kohalik omavalitsus rahastada eralasteasutuses käimist vabatahtlikult (ilma seadusest tuleneva kohustuseta). Tartu vald nii ka teeb, kuid seejuures on tal õigus seada toetuse maksmisele omad tingimused. Nii on Tartu vald otsustanud, et väljaspool valla territooriumi asuvas eralasteaias käimist ei rahastata, kui lapsele on pakutud Tartu valla munitsipaallasteaias kohta, kuid pere on sellest kohast loobunud (vt „[Eralasteaiale toetuse eraldamise kord](#)“ §10 lg 4).

5. Lapsehoius ei pakuta alusharidust, tegu on sotsiaalteenusega ([sotsiaalhoolekande seaduse](#) § 45¹ jj). KELS-i järgi võib pooleteise- kuni kolmeaastase lapse lasteaiakoha valla- või linnavalitsus vanema nõusolekul asendada lapsehoiuteenusega, mida omavalitsus rahastab nii, nagu KELS § 27 lõigete 3 ja 4 on sätestatud. See tähendab, et vald või linn võib pakkuda pooleteise- kuni kolmeaastase lapse vanematele võimalust asendada lasteaiakoht lapsehoiukohaga, kuid ei pea seda tegema, kui lapsele on tagatud koht omavalitsuse lasteaias. Seega pole lapsel üldjuhul nõudeõigust lapsehoiukohale. Seaduse järgi on lisaks lasteaiakohale õigus lapsehoiukohale vaid raske ja sügava puudega lapsel. Praegusel juhul pakkus Tartu vald Teie lapsele kohta lasteaias ning lapsehoiuteenuse tagamise, sealhulgas rahastamise kohustust, vallal ei ole.

Loodan, et selgitus on Teile abiks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise